

Sivilombudsmannen
Postboks 3 Sentrum
0101 Oslo

Nittedal, 1. august 2008

Saksbehandlingstid ved Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Vi vil med dette be Sivilombudsmannen se nærmere på saksbehandlingstiden for klagebehandling hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Sakens faktum:

Fylkesmannen har ved en rekke anledninger brukt flere uker på å avgjøre klager vedrørende innsyn i offentlige dokumenter. Vi viser til følgende eksempler (oppgir Fylkesmannens saksnummer og sakstittel), som vi mener dokumenterer vårt syn:

- 2008/12708 Klage over avslag på begjæring om innsyn – boligsak. Oversendt fra kommunen 4. Juni, avgjort av Fylkesmannen 24. Juni.
- 2008/13893 Klage over avslag på innsyn Nittedal kommune – sak 06/574 - Oversendt fra kommunen 19. Juni, avgjort av Fylkesmannen 16. Juli.
- 2008/12713 Klage på avslag innsyn i dokumenter – kontrakt, Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS Oversendt fra NRBR 6. Juni, avgjort av Fylkesmannen 3. Juli.
- 2008/10283 Anmodning om ny behandling av klage over avslag på innsyn i notat fra KS – Nittedal kommune. Oversendt fra kommunen 5. Juni, avgjort av Fylkesmannen 23. Juni.
- 2008/12846 Klage på Nittedal kommunes vedtak om delvis innsyn i dokument sak 08/332 fra avisen Varingen. Oversendt fra kommunen 10. Juni, avgjort av Fylkesmannen 14. Juli.
- 2008/13890 Klage på avslag innsyn i dokumenter – personalsak Nittedal kommune. Oversendt fra kommunen 19. Juni, avgjort av Fylkesmannen 17. Juli.
- 2008/12844 Oversender klage innsyn i 3 dokumenter i sak 08/942 fra avisen Varingen. Oversendt fra kommunen 10. Juni, avgjort av Fylkesmannen 14. Juli.
- 2008/12806: Innsyn i kommunalt eiendomsselskap - Oversendt fra kommunen 9.juni, avgjort av Fylkesmannen 14.juli
- 2007/28392: Innsyn i SL – oversendt fra kommunen 16.november, avgjort av Fylkesmannen 18.desember.

Vårt syn på saken:

Vi mener saksbehandlingstiden hos Fylkesmannen er uforenelig med kravet om at klager skal avgjøres "uten ugrunnet opphold", slik som er kravet i offentlighetslovens § 9 tredje

ledd. Slik ordlyden tilsier, kreves rask saksbehandling. Vi viser også til Justisdepartementets veileder i Offentlighetsloven (2003) side 103:

“Klagen skal avgjøres uten ugrunnet opphold. Som ved førsteinstansbehandlingen må det skje en konkret vurdering, der spørsmålets vanskelighet og omfang vil ha betydning ved siden av forvaltningsorganets arbeidsmengde. Det forutsettes imidlertid at klagen skal avgjøres rimelig raskt.” Tilsvarende følger av forarbeidene til gjeldende offentlighetslov.

I forbindelse med lovendringen i offentlighetsloven i 1982 ble det vurdert å sette en tidsfrist på 10 dager, jf. Ot.prp. nr. 4 (1981-82) s. 42, men man landet altså i stedet på å fortsette med krav om “uten ugrunnet opphold”, med forutsetning om at det her lå et krav om rask saksbehandling, jf. St.meld. nr. 32 (1997–1998) s. 97 og 100 og Innst. S. nr. 21 (1998–1999) s. 18: *Hensynene bak kravet til saksbehandlingstid gjør seg også gjeldende ved klagebehandling av avslag på innsyn. Det er først ved klagevedtaket at det foreligger en endelig avgjørelse av innsynsspørsmålet. Klagesaker etter offentlighetsloven må følgelig avgjøres raskt.”*

Også forarbeidene til den nye offentlighetsloven framhever kravet om rask saksbehandling, både i NOU 2003:30 s.288 og Ot.prp.102 (2004-2005) s. 153.

Tillater oss også å vise til en uttalelse fra Sivilombudsmannen 10.10.2007 (sak 2007/952), som legger til grunn at det gjelder særlige krav til rask saksbehandling ved innsynskrav:

“I saker som gjelder dokumentinnsyn, både begjæringer om innsyn med hjemmel i offentlighetsloven og begjæringer om partsinnsyn etter forvaltningsloven, gjelder det særlige krav til rask saksbehandling. Dette gjelder både ved førsteinstansens behandling av saken og for klageorganets vedkommende.(..) I tidligere saker om innsyn har jeg uttalt at hensynet til innsynsreglenes effektivitet og formålet bak offentlighetsprinsippet tilsier hurtighet på alle trinn ved behandlingen av innsynssaker.”

Med såpass klare føringer fra lovgivende og kontrollerende myndighet, må det være grunnlag for å kreve raskere saksbehandling enn vedlagte eksempler tilsier. Samtlige saker vi viser til, gjelder tilfeller der Fylkesmannen skal avgjøre innsynsspørsmål endelig, som overordnet forvaltningsorgan. Videre gjelder det innsyn i dokumenter som ikke krever omfattende undersøkelser eller vanskelige avgrensningsspørsmål. Vi kan derfor ikke se at det er forsvarlig å bruke så mye tid.

Konsekvensen av Fylkesmannens praksis er at det går flere uker fra det opprinnelige innsynskravet ble fremmet, til saken avgjøres. Vi mener denne praksisen bryter med Offentlighetslovens intensjoner, blant annet fordi offentligheten - som en direkte følge av saksbehandlingstiden - ikke får anledning til å følge sakene mens de pågår og behandles av forvaltningen. Det strider også med de føringer som er lagt av Stortinget for behandlingen av innsynskrav, jf. for blant annet Innst. O. nr.41(2005-2006): *“Flertallet viser videre til at tidsaspektet er sentralt ved klager etter offentlighetsloven. Krav om innsyn etter offentlighetsloven mister sin aktualitet raskere enn andre saker.”* Selv om

dette angår den nye offentlighetsloven, må det kunne tas til inntekt for hvordan lovgivende myndighet mener innsynsretten skal praktiseres.

På bakgrunn av ovenstående mener vi det er behov for en nærmere gjennomgang av Fylkesmannens praksis på dette området, og en vurdering av om den oppfyller kravet om behandling innen "ugrunnet opphold".

Vennlig hilsen

På vegne av offentlighetsutvalget i Norsk Presseforbund

Vegard Venli
journalist i Varingen

Kristine Holm
Jurist i Norsk Presseforbund